

L. XXIX.

Štev. 4
1926



SLOVENSKI



ČEBELAR

**GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA
ZA SLOVENIJO**

Vseбина:

Svaz Zemských Ustředí spolků včelařských republiky Československé	49	Čtivo za začatníke	59
Čebelní krpel	50	Opazovalne postaje	62
Pomen barv v čebelarstvu	51	Društvene vesti	62
Nekoliko odgovora	52	Drobiž	63
O uspešnem in neuspešnem čebelarstvu	55	Listnica tajništva	64
O umetnosti, pomislekih in drugih nadlogah	58	Listnica upravníštva	64

ČEBELARJI, POZOR!

Društvo rabí za književní dar odličnému čebelarskemu delavcu vse letníke

„Slovenskega Čebelarja“.

Za društveno knjižnico pa rabimo več popolnih izvodov 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 16., 17., 21. in 22. letníka »Slovenskega Čebelarja«.

Posamezne kompletne letníke zamenjamo eventuelno tudi za 8., 15., 24., 27. in 28. letník »Čebelarja«.

Ponudbe z navedbo cen pošljíte društvu!

Lukman, čebelar na Bukovšci, pošta Selca, ima več **kranjičev** izvrstnih plemenjakov na prodaj. Cena po dogovoru.

Prodám po ugodni ceni še skoraj nov, dobro ohranjen **čebelní voz** s 32 A.-Ž. panji. Pojasnila daje Alojzij Živko, Pobrežje, Poljska ulica 1, Maribor.

Čebelarji, pozor! ČEBELARSTVO STRGAR, Bitnje, p. Bohinjska Bistrica, Gorenjsko, nudi vsem naprednim čebelarjem

novi črpalni razpršilec „Triumph“

v dveh velikostih (29 cm in 41 cm dolg), prvovrstno, lično izdelán, iz medi in dobro ponikljan. Pri odjemu večjih množin znaten popust. Pojasnila brezplačno.

Poceni se prodá dobro ohranjen **paviljon** z osmimi čebelnimi družinami v panjih dunajske mere. Paviljon se nahaja pri šoli v Hajdini pri Ptuju. Povpraša naj se v hiši št. 5, Rajčeva ulica v Ptuju.

Naprodaj imam **2 čebelarska voza** eden primeren tudi za drugo uporabo, ker se lahko plošča odstrani. Cena po dogovoru. Ign. Grom, mizar, Vrhnika št. 254.

Prodám **7 kranjičev** z mladimi maticami. Cena po dogovoru. Franc Godec, vas Mala noša, p. Kresnice.

Več **A.-Ž. panjev** dobro obljudenih in tudi še zadostno preskrbljenih z medom ima ceno na prodaj Valentin Jakelj, čebelar v Lahovičah, p. Komenda.

Prodám **čebelnjak** z 10 ali večjega z 20 obljudenimi A.-Ž. in drugimi panji; prodajo se tudi posamezni panji. Cena po dogovoru. F. Helebrandt, Laško.

Radi selitve se poceni **prodá paviljon** z 8 čebelnimi družinami v panjih dun. mere. Vprašati: hiša št. 3, Herbersteinova ul., Ptuj.



GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI
UREJUJE AVGUST BUKOVEC, LJUBLJANA, GRUBERJEVO NABREŽJE ŠTEV. 14

Letnik XXIX.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1926.

Številka 4.

Svaz Zemských Ústředí spolků včelařských republiky Československé.

Prijatelji, bratje čebelarji!



Leta 1910. je bila ustanovljena vseslovanska zveza čebelarjev, ki je pripravila prvi kongres slovanskih čebelarjev v Sofiji, na katerem je bila potrjena velika ideja bratstva vseh Slovanov čebelarjev. Po tem uspešnem in prav tako znamenitem kongresu tudi z narodnogospodarskega stališča so bili prirejeni dobro obiskani kongresi: v letu 1911. v Beogradu ter leta 1912. v Moskvi. Vsi čebelarji so se veselili velikega vseslovanskega kongresa čebelarjev, združenega z razstavo leta 1914. v Pragi. Priprave so bile dovršene, hoteli smo pozdraviti mile goste s pravo slovansko gostoljubnostjo, toda nesrečna svetovna vojna je vse skazila.

Od te dobe se je mnogo izpremenilo. Prvi delavci so že v grobu ali pa so se postarali. V Evropi so nastale nove razmere, toda ideja združitve in vzajemnih stikov slovanskih čebelarjev ni umrla, živi tudi dalje med nami!

Prijatelji, bratje čebelarji slovanski! Sedaj hočemo obnoviti vseslovansko zvezo čebelarjev na društveni podlagi ter z vašim soglasjem prirediti velik vseslovanski kongres v Pragi in tam pokazati napredek in zrelost slovanskega čebelarstva in bratske vzajemnosti slovanske.

Prosimo vas za vaše soglasje. Ko ga dobimo, hočemo takoj na delo. Prosimo, da bi čim gorečneje propagirali to idejo v svojih strokovnih listih. Ko dobimo vaš pristanek, bomo sklicali sestanek urednikov čebelarskih časopisov ter zastopnikov pokrajinskih osrednjih čebelarskih društev, da sestavimo pravila ter rešimo vse podrobnosti glede obnovitve zveze. Po našem mnenju bi bilo za to posvetovanje najprikladnejše mesto Bratislava, ki leži skoraj v sredini slovanskega sveta. Vašega odgovora prosimo kar najhitreje, najdalje do 28. februarja t. l., posvetovanje pa bo v aprilu mesecu t. l.

Mi sami pripravljamo v tem letu razstavo in kongres češkoslovaških čebelarjev v avgustu mesecu v Plznu, ki bo priprava za veliki vseslovanski kongres, na katerega si vas dovoljujemo vabiti.

Z vsem prepričanjem pričakujemo, da boste soglašali z idejo nove ustanovitve vseslovenske zveze čebelarjev. Z radostjo in dostojnostjo vas bomo pozdravili v slovanski materi Pragi in vaša prisotnost bo za nas velik praznik.

Z bratskim pozdravom vam udani:

Svaz Zemských Ustředí spolků včelařských republiky Československé.

B. Vančura, starosta.

Václ. Šmidlík, tajnik.

Čebelni krpelj.

A. Bukovec.



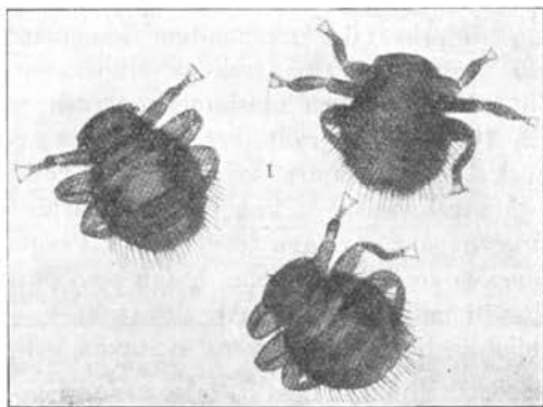
Pri pregledovanju panjev naletimo včasih na kako matico, ki se je drže kakor makovo zrno velike živalce rusaste barve: čebelni krplji ali čebelne uši. Tudi na čebelah, zlasti mladica, zgoraj na oprsju (hrbtu) jih opazimo čestokrat.

Če se ušice s klinčkom dotaknemo, bomo videli, da se začne prav urno in spretno izprehajati po čebeli. Ker je že ob rojstvu obsojena, da ostane vse življenje v temnem panju, izvzemši takrat, kadar napravi na hrbtu čebele kak neprosto-voljen izlet v naravo, ne potrebuje oči in jih tudi nima. Zato tudi ne vidi pregrešnega sveta in se ne zmeni za svojo okolico, kvečjemu takrat, kadar po nerodnosti ali nesreči zdrkne s čebelinega telesa na panjevo dno. Potem se zbegana suče na vse strani in sega s čvrstimi nožicami naglo okoli sebe, da bi otipala kako čebelino nožico, po kateri potem urno spleza v varno zavetje kosmatega čebelinega hrbta. Tam čepi nepremično. Le kadar pita čebelar matico ali pa zalego, se urno spusti po rilčku do jezička in krade čebeli ali pa matici izpred ust sladki mleček.

Mi ji tega pravzaprav ne bi smeli zameriti. Kako naj si slepa živalca, ki je vrh tega še brez kril — naravoslovci so jo uvrstili med muhe — sicer išče hrane? Res je, da žive na tuje stroške in brez truda, toda škoda, ki jo napravlja, ni tako velika, da bi bila pomembna za čebelarstvo.

Krpelj se najraje naseli na matici, ker je pri njenem jezičku neizčrpen vir hrane za njegov razvajeni goltanec. Na kaki matici, zlasti starejši, je včasih toliko teh zajedavcev, da je z njimi na gosto posuta od glave do zadka tako, da se je drže kar v kepcah druga na drugi. Dr. Zander omenja, da je nekdo opazoval matico, ki je imela na sebi 187 takih gostov, kakršne kaže današnja podoba 20 krat povečane.

Seveda ovira veliko število krpljev matico pri hoji in pri njenih poslih za zarod. Zato moramo ušivo matico rešiti te nadleže. Primimo jo previdno s prsti za krila, vtaknimo jo v matičnico in puhnimo vanjo trikrat, štirikrat dima. Kmalu začno omočeni krplji cepati z nje in skoro bo brez njih. Čez dva, tri tedne jo moramo zopet pregledati in jo, če treba, vnovič nakaditi.



Čebelni krpelj. (Po dr. Zanderju.)

Krplji se zarede zlasti ob slabih letinah in v nesnažnih panjih. Spomladi so čebele večinoma brez njih, zamnože se pa čez poletje in na jesen. Rode žive mladiče,

ki se kmalu po rojstvu skobacajo vsak na svojo čebelo, najrajši na mladico.

Kakor že omenjeno: škoda, ki jo napravljajo čebelni krplji, ni tolika, da bi zaradi teh zajedalcev napravljali posebnih skrbi. Pazimo, da bodo matice brez uši, pa smo storili svojo dolžnost. Le če bi imeli kak posebno ušiv panj, n. pr. da bi imela vsaka druga čebela takega jezdeca, storimo prav, če čebele jeseni uničimo. Že večkrat sem dobil jeseni tuje

ušive čebele, pa sem jih brez pomisleka združil s svojimi. Spomladi ni bilo v dotičnem panju o krpljih ne duha ne sluha.

Naj omenimo še to, da smo pred dvajsetimi leti preganjali uši po nemškem receptu na ta način, da smo potisnili v ušiv panj papir z naftalinom ali pa s kafro. To se pa ni obneslo, ker so s krplji vred padale tudi čebele, ki jih je omamil močni vonj »dišav«.

Pomen barv v čebelarstvu.

Fr. Kunaver — Selo pri Žirovnici.



e od nekdanj je moralo biti lično ozaljšano vse kar je našemu človeku posebno pri srcu. Njegovo oko je hrepenelo po lepoti in porabil je sleherno priliko, da olepša svojo okolico.

O tem pričajo lepe cerkve, znamenja in kmečki domovi. Najljubši kraj vsakemu čebelarju je bil pri hiši vedno čebelnjak. Njegovo pročelje je bilo videti kakor razstava slik. Z najpestrejšimi barvami so bile poslikane končnice domov njegovih ljubljensk, slike pa so predstavljale vse mogoče prizore iz življenja in iz domišljije.

Toda čas hiti in z njim »napredek« na vseh poljih človeškega udejstvovanja. Častitljivi kranjič se polagoma umika panju velike mere. Tudi teh vidimo malo »belih«; večinoma so prepleskani z različnimi barvami, ponekod pa tudi poslikani, včasih zelo okusno, včasih pa tudi ne.

Na podlagi dejstva, da je že povsem rešeno vprašanje, ali razločujejo čebele posamezne barve, bi bilo tudi pri nas na mestu in koristno, da spravimo pleskanje naših panjev in čebelnjakov v sklad z uspehom preiskavanj v tej zadevi.

Na zborovanju naravoslovcev v Innsbrucku septembra meseca l. 1924. je nemški učenjak profesor Frisch dokazal in pri-

trdil trditvi profesorja Hessa, da so čebele slepe za barve. One ne morejo razločevati barv kakor jih mi, pač pa razločujejo moč svetlobe, ki jo oddajajo posamezne barve. Čebele razločujejo belo in črno — rumeno in modro, začetne in končne točke pisanih in nepisanih barv, toda ne kot barve, marveč razločujejo te po jakosti svetlobe. Glede pleskanja, oz. barvanja končnic imamo sedaj smernice. Uporabljati bi bilo torej pri končnicah le gori navedene barve. Glede črne bi bilo pripomniti, da jo zaradi njene neprikupljive zunanosti lahko zamenjamo s temnosivo, ki jo dobimo, ako zmešamo približno 80 % črne z 20 % bele barve. Prvikrat pleskajmo z redko barvo, da se les firneža dobro napije, drugič pa pleskajmo z gostejšo barvo in jo dobro zvlečimo. Ako barvo še z lakom prevlečemo, moramo paziti, da to delo izvršimo, kadar čebele ne izletavajo, ker bi se sicer prilepile na desko.

Marsikateri čebelar se bo vprašal: ali ima vse to kak pomen, ali res pleskanje s »pravimi barvami« kaj koristi? Vsekakor! Marsikatera matica, ki se vrača od prahe, ostane čebelarju ohranjena. Koliko matic se izgubi, ker zgreše svoj panj. Sam sem letos ugotovil, da mi je rdeče popleskan A. Ž. panj pri prašenju izgubil matico. Pri pravilnem pleskanju je torej veliko večja gotovost, da matice pri prašenju ne zaidejo

v tuje panje. In to je vsekakor velik dobiček. Tudi berejo čebele najraje na belih, rumenih in modrih cvetlicah.

Da pa ne pozabimo in zavržemo lepe zelene in rdeče barve, okrasimo in oživimo čebelnjak z njima. S tema barvama po-

pleskajmo okna, paž, zapahe itd. Potem bo čebelnjak zelo prijeten za oči. Te barve bodo nekaj, čeprav bolj slab nadomestek za izgubljene mikavne slike na naših krajnjih. S pleskanjem bomo storili lepo in — koristno delo.

Nekoliko odgovora.

August Bukovec.



12. lanski številki je objavil »Slov. Čebelar« članek »Kaj je z nosemo v Sloveniji«. Povod za to je dal belgrajski »Pčelar«, ki je prinesel vest, da je bila nosema ugotovljena tudi v Sloveniji.

Pisec te trditve, g. urednik Jovanović, je odgovoril na naš članek v 1. letošnji številki »Pčelara«, da je vest o pojavu noseme v Sloveniji zajel iz »Slov. Čebelarja« samega, in sicer iz l. 1924., str. 94 in l. 1925., str. 111. Piše, da nam ne šteje v zlo, če nismo čitali vesti v letniku 1924., ker je bil takrat urednik še g. Humek (!), toda »ne može se razumeti i objasniti, kako je to, da se posle pet meseci (po objavi članka v lanskem »Slov. Čebelarju«! Op. pisca.) u istom listu i pod istim uredništvom može kategorički tvrditi, da nosema u Slovenačkoj nema, pa se još začudeno pitati, iz koga je izvora urednik gosp. Jovanović uzeo ovu neistinitu vest i tražiti, ko je otac ove izmišljotine«.

Predvsem je treba, da ugotovimo, da je pri nas vsak dopisnik odgovoren za strokovno vsebino članka sam (glej izjavo uredništva v 4. številki lanskega »Slov. Čebelarja«). Če kdo torej piše, da je bila v tem ali onem čebelnjaku ugotovljena nosema, mora uredništvo to vest objaviti. Vendar pa še ni gotovo, je li bila tista bolezen res nosema ali ne. Gosp. Jovanović naj ne zabi, da sta uredništvo in dopisnik A. Bukovec dva faktorja in da prepušča

uredništvo odgovornost za navedbe dopisnikom samim.

Kar se tiče »kategorične« trditve, omenjamo, da si jo je g. Jovanović kar na lepem sam izmislil, kajti v našem članku je pisano: »Vsaj piscu teh vrstic ni znano, da bi kak slovenski čebelar imel opravlja z njo (z nosemo)«. Nikar ne pretiravajmo!

Zmisel in namen našega razglabljanja v članku »Kaj je z nosemo v Sloveniji« je bilo to, da je treba pri ugotavljanju noseme skrajne previdnosti in da ni zadosti, če čebelar stre na bradi panja čebelo in ugotovi — nosemo, kajti ni baš prijetno za dotičnega, če pozneje drugi dokažejo, da o nosemi ni moglo biti govora. Slovenski čebelarji so dobro razumeli namen našega članka, le g. Jovanović ga noče, kajti on je potreboval za članek, ki ga je spisal, ocvirkov, pa je segel po nosemi v Sloveniji.

Ker je on toliko ljubezniv, da nam ne šteje v zlo, da nismo čitali, mu tudi mi ne štejemo v zlo, če ni čital naše notice v 4. številki lanskega »Slov. Čebelarja«, str. 64, kjer smo pisali: »Nosema, ta najnevarnejša čebelina kužna bolezen, gospodari po vsej Evropi strahotno. Pri nas je še ni, ali vsaj mislimo, da je ni. Če se pojavi, ali bomo pripravljeni nanjo? Za take prilike bi morali imeti natančne načrte, da bi vedeli, kaj nam je storiti. Naše podružnice naj se za to reč zanimajo, da ne bomo presenečeni«. Ta notica govori prav jasno, da mi nikakor

ne zanikamo, da se lahko pojavi nosema v Sloveniji in da se zavedamo nevarnosti, ki utegne s tem trenutkom nastati.

Sedaj si pa dovoljujemo vprašati gospoda Jovanovića, zakaj ni upošteval pred objavo svojega članka v »Pčelarju« izjave našega potovalnega učitelja J. Okorna na lanskem dunajskem kongresu, katerega se je udeležil tudi on kot delegat »Saveza«. Tam je g. Okorn pred zastopniki čebelarjev z vseh strani Evrope izjavil, da noseme v Sloveniji ni.

G. Jovanović bi se bil moral brezpo- gojno ozirati na to važno izjavo in bi bil na podlagi nasprotujočih si vesti o pojavu noseme v Sloveniji prav lahko sklepal, da si slovenski čebelarji o tem nismo čisto na jasnem. Potem bi bila njegova dolžnost, da bi bil počakal z objavo v »Pčelarju«, da se je nosema pojavila v Sloveniji. Gospod Jovanović, ako hočete, da »iskreno služite interesima pčelarstva u celoj našoj domo- vini, onda je potrebno, da povodom« ta- kih vesti pretehtate vsako besedo, kajti škodo je napraviti lahko, popraviti pa težko.

V našem članku se nismo spuščali v po- lemiko z g. Jovanovićem, ker poznamo ob- čutljivost belgrajskih čebelarskih barome- trov. Gospod Jovanović nam je pa posvetil kar štiri strani. Ker spada večina tega, kar pripoveduje, v poglavje najprepro- stejše čebelarske abecede, se ne bomo z njegovimi izvajanjmi ukvarjali. So pa neka- tere trditve, na katere moramo odgovoriti. Piše namreč, da je glede noseme mnogo bolje in koristneje, da smo boječi, nego lahkomišelní. Točno! Toda boječnost ne sme imeti za posledico, da izgubimo glavo in ugotavljamo nosemo tam, kjer je ni.

Besedo »lahkomiselnost« odklanjamo prav odločno, če je bila namenjena nam. Morda bi bil gospod Jovanović umestneje izgovoril to besedo takrat, ko so nekateri faktorji »z zadovoljstvom ugotovili, da se čebelna kuga in gniloba v naši državi prav redko in le tu pa tam pojavljata, pa še za te primere ni točno ugotovljeno, ali sta te

bolezni resnični kugi in gnilobi ali le umi- ranje zalege iz kakih drugih vzrokov«.

Gospod Jovanović opisuje, kam sta lah- komiselnost in zapiranje oči pred prvimi pojavi zavedla češke čebelarje. Pripove- duje, da je urednik »Včel. rozhledov«, gos- pod Kitzberger, naletel povsod na gluha ušesa, ko je opozarjal na pojave noseme v Češki. — Gospod Jovanović pa je zamol- čal, da je g. Kitzberger dognal bolezen na tak način, da je bil vsak dvom izključen in da je pri teh ugotovitvah uporabljal znanstvene pri- pomočke, ne pa samo prstov. — Vse kaže, da gospod Jovanović menda ne ve, da imamo v Sloveniji star zakon o zatiranju kužnih bolezni čebeline zalege, na pod- lagi katerega je oblast ob pojavu kake kužne bolezni dolžna, da nastopi proti lastniku okuženih čebel najodločneje. Zato je treba pri ugotavljanju bolezni velike previdnosti, da ne spravimo čebelarja z napačno diagnozo v nesrečo. Gospod Jo- vanović čisto dobro ve, da je bilo baš to jedro naših izvajanj. Nerazumljivo nam je, zakaj sedaj oči zapira, da se po njegovo izražamo.

»Zapiranja oči« pa mi ne poznamo. Še vselej, kadar se je pojavila kaka kužna bolezen čebel, smo segli takoj po najra- dikalnejših sredstvih, da smo jo zatrli že v kali. »Slov. Čebelar« neprestano objav- lja članke o gnilobi, kugi, nosemi. Naš če- belarski potovalni učitelj Okorn predava neprestano o kužnih boleznih. Na našo iniciativo je bila razposlana vsem podruž- nicam, občinam in orožniškim postajam v Ljubljanski in Mariborski oblasti v začetku januarja meseca okrožnica glede zatiranja kužnih bolezni. V Mariboru smo zborovali marca meseca. Takrat je bilo poglavje o zatiranju kužnih bolezni glavni predmet, ki smo ga obravnavali. Doslej je bil zakon o zatiranju kužnih bolezni samo na pa- pirju, sedaj smo ga začeli izvajati v praksi in »zapri« več čebelnjakov, ki so okuženi od kužne zalege.

Iz teh navedb je razvidno, da skrbi- mo, da bi našemu čebelarstvu pomagali

tam, kjer je najbolj treba, ker se zavedamo, da so zdrave čebele prvi pogoj za uspehe v čebelarstvu. Če smo pa sedaj nastopili proti neosnovanemu razširjanju vesti o nosemi v Sloveniji, imamo zato tehtne vzroke, ki jih ne bomo obešali na veliki zvon, ker spadajo v poglavje »domačega perila«.

Eno pa je, kar je treba omeniti, namreč, da n i h č e ne bo mogel preprečiti, da bi se nosema ne razširila po naši domovini, če se kdaj pojavi. V Sloveniji ni organiziranih niti tretjina čebelarjev, drugi se pa odtegujejo naši kontroli. Nihče ne ve, kaj se godi po njih čebelnjakih. Izkušnje nas pa uče, da so baš neorganizirani čebelarji razširjevalci kužnih bolezni. Dokler ne bo zakona, ki bo določal, da mora biti vsak čebelar organiziran in da mora dovoljevati, da javni organ pregleduje njegove čebele, kadar se mu zdi potrebno, dokler ne bo zadostno število državnih nadzornikov za kužne bolezni čebel in dovolj sredstev za (delno) odškodnino za panje, ki jih oblast uniči, ne bo naše delo pri zatiranju bolezni mnogo zaleгло. Tudi Švicarji s svojo najvzornejšo čebelarsko organizacijo, ki reagira na vsak pritisk iz centrale z obćudovanja vredno toćnostjo, se niso mogli ubraniti noseme. Zato smatramo marsikako misel, ki jo je zapisal g. Jovanović, le za suho teorijo, ki v praksi po navadi odpove.

Preden završimo, oglejmo si g. Jovanovića še kot čebelarskega strokovnjaka (teoretika, kajti to smo glede noseme vsi, ker nam vsem manjka izkušenj — hvala Bogu!). Piše namreč: »Prostome i neukome pćelaru tećko je razlikovati srdobolju (grizjo) i nosemu, jer pće i kad obole od srdobolje, i kad obole od noseme, u oba slućaja izbacuju izmete iz creva po koćnici«. — Pogrešna je ta trditev g. Jovanovića! Dr. Zander, ki je našel provzročitelja noseme, piše v svoji knjigi »Krankheiten u. Schädlinge der erwachsenen Bienen«, 1921, str. 33: »Jako od trebeća ponesnaćena notranjšćina panja n i znaćilno znamenje za nosemo«. Stran 36: »Će se zaradi

dolće in trde zime ćebele ne morejo otrediti, se vćasih pripeti, da se pokaćejo znamenja grize (dann kommt es **gelegentlich auch** zu Ruhrerscheinungen)«. Ista stran, 5. odstavek: »Nikakor pa ne smemo smatrati slućajnih znamenj grize za znamenja noseme«. — Najvećkrat ne kaćejo od noseme napadeni panji sledov grize, marveć so znotraj popolnoma ćisti.

Gosp. Jovanović piše dalje: »Drugo mnogi prosti pćelari, kad im koja koćnica ućine preko zime od gladi, ne vide ni u tome nikakvu opasnost, medjutim ova poćjava, umiranje pćela od gladi, u mnogo slućajeva se javlja kao posledica noseme«. Ta razlaća je pogrešna, preveć primitivna in utegne čebelarja zavesti v zmoto. Će je čebelar pustil v s e m panjem enako in zadostno mnoćino zimske zaloge, pa umre kak panj za lakoto, je lahko, da so ga druge ćebele jeseni izropale, ne da bi bil čebelar opazil, ali pa, da je umrl za posledicami noseme. Će pa čebelar ni pustil čebelam zadosti medu, potem ni ćudno, će umre kak panj za resnićno lakoto, s katero nima nosema nić zveze.

Pogrešna je tudi razlaća g. Jovanovića, da panji, ki so bolni za nosemo, poginejo od gladu zaradi teća, ker ųivalce, ki provzroćajo nosemo, sesajo ųiveć iz organov ćebel, te so pa zaradi teća prisiljene, da ućivajo toliko već hrane, kolikor je izsesajo ųivalce. — Nosema apis ųivi samo v celicah ćrevesne sluznice, napada torej samo ta organ (dr. Zander, str. 25). Ćebele poućijejo toliko medu zato, ker jim zajedalec provzroća tećave in bolećine. Zaradi teća postanejo nemirne, in ker ćrevo ne deluje pravilno, se poćjavi v njih obćutek lakote, ki se kaće v ćezmernem ućivanju medu in v ųeji (dr. Zander, str. 35).

Gospodu Jovanoviću nimamo v tej zadevi nićesar već povedati. »Slov. Ćebelar« bo pa izkućal privensti natanćno sliko vseh poćjavov »noseme« v Sloveniji. Potem bodo naća izvajanja v ćlanku »Kaj je z nosemo v Sloveniji« še bolj razumljiva (morda tudi g. Jovanoviću).

O uspešnem in neuspešnem čebelarstvu.

Fr. D. Jug.

Uvod.



Čebelarstvo je v naših krajih starodavno, staro toliko, kolikor je star slovenski rod. Dr. Grudnova knjiga »Zgodovina slovenskega naroda«, str. 27., omenja, da so Slovenci že gojili čebele v svoji prvotni domovini na južnem Ruskem, kjer so bili obsežni lipovi gozdovi. Ko so se pa preselili v naše sedanje kraje, so tudi tukaj pridno čebelarili. Izsekali so na ugodnih, prisojnih krajih obširne gozdne obronke in jih pustili, da so se prerasli z resjem. Tu so imele čebele bujno pašo. V mnogih listinah so taki pašniki izrečno omenjeni. Najstarejši urbarji ali zapisniki davščin iz 6. stoletja izpričujejo, da so morali podložniki dajati grajščakom za davek poleg drugih pridelkov tudi med in vosek. Ista knjiga na str. 433. zopet omenja iz 12. stoletja, da so morali čebelarji v okolici Stare Loke dajati tudi nekaj medu in voska. Na str. 438. pa pripoveduje zgodovina, da je bilo v srednjem veku čebelarstvo med našim ljudstvom zelo domače. Najbolj razvito je bilo v laški in mariborski županiji ter v ptujski okolici. Posebno pa so še pospeševali in širili čebelarstvo v istem času cerkve in samostani ter tudi sami pridno gojili čebele, ker so rabili mnogo voska za cerkvene potrebe.

To so dokazi, da je čebelarstvo v našem narodu že izza starodavnih dni ukoreninjeno ter ni prenehalo do današnjega časa.

Ni mi namen, da bi v tem spisu raziskoval, kako so čebelarili naši pradedje. Namenil sem se le nekoliko razmotrivati o splošnem čebelarstvu današnjega časa po naših krajih.

O splošnem čebelarstvu.

Slovenci kaj radi trdimo, da je čebelarstvo gospodarska, oziroma kmetijska pa-

noga. Pa je tudi v resnici, a se zelo razlikuje od drugih kmetijskih panog, na pri-liko od živinoreje ali sadjarstva. Živinorejec je lahko vsakdo, da ima le primerno posestvo, dober in praktičen hlev ter potrebne zmožnosti za negovanje živine. Pri čebelarstvu pa ni tako. Čebelar ne more biti vsak kmetijski posestnik, ampak komaj izmed petdesetih eden. Čebelnjak, ki ima 30 do 40 močnih panjev, potrebuje ob navadnih pašnih razmerah, kakršne so v Sloveniji, 3 do 4 km² obsežno pa-sišče, da se morejo čebele ob normalnih letinah same preživljati in še nekaj čebelarju za nagrado nabrati. Ako se nasele na tem prostoru še en čebelar s tolikim številom panjev, je že prvemu v škodo, ako se pa pridruži še tretji, nima ne prvi, ne drugi in tudi ne tretji nič koristi od čebel. Tako seveda le v splošnem. Ponekod so tudi boljše pašne razmere, a le redko-kje.

Živinoreja donaša, ako gre vse po sreči, živinorejcu gotove dohodke, s katerimi lahko preživlja sebe in družino. Čebelarstvo pa v Sloveniji, ki je mrzla planinska dežela, ne donaša toliko, da bi mogel čebelar s tem sebe in svojo družino vzdrževati. Zato pa v Sloveniji ni čebelarjev po poklicu, ali so vsaj zelo redki. Zaradi tega je pri nas čebelarstvo le postranska panoga, s katero se radi pečamo poleg drugih stanovskih poklicev, bodisi za dobiček, bodisi iz idealnih razlogov ali pa zaradi zabave.

Pred vsem si malo natančneje oglejmo te tri glavne namene našega čebelarstva.

Čebelarstvo iz gmočnih ozirov.

Semkaj spadajo čebelarji, ki čebelarijo zgolj zaradi dobička. Ker pa pri nas niso v splošnem dobre pašne razmere, nimajo te vrste čebelarji obstanka. Zato ne

bom dosti govoril o njih. Omenil bom le, kako se od časa do časa pojavljajo in zopet izginejo.

Ob kakí prav dobri čebelarški letini, ki se pojavi le na redke čase, so navadno čebelarji vsi srečni pa tudi bahati, kadar težke panje tehtajo ali pa bogati pridelek merijo kar na škafe. Tedaj se pojavi v marsikaterem poželenje po čebelah iz same lakomnosti. Misli si, na kako lahek način si je letos ta ali oni čebelar pridobil od čebel lepe dohodke. Zakaj bi pa tudi jaz ne poskusil čebelariti? Saj imam iste pravice kakor drugi. — Ne da mu žilica miru toliko časa, da zares kupi kje nekaj panjev čebel in si napravi zasilen čebelnjak ter sanja o bogatih dohodkih, katere bi mu donašalo čebelarstvo.

Za dobro čebelarsko letino pa pride navadno slaba. Pa ne samo ena! Večkrat čebele tudi po več let zaporedoma naberejo komaj zase. Tedaj pa dobička željnemu čebelarju upade pogum, ker se mu ne cedi med tako, kakor si je domišljeval. Polagoma izgubi veselje do čebel in se spomni pregovora: »M u h a n e d a k r u h a.« Čebele proda, ako mu niso že pomrle, pa je konec čebelarja materialista.

Čebelarjev materialistov v današnjih časih, odkar se je razvilo čebelarstvo s premičnim delom, ni več. Le tu pa tam še kdo poizkuša svojo srečo; kajti dandanes si bo vsakdo dobro premislil, preden bi izdal denar za drage panje. Te vrste čebelarji so se pogostoma pojavljali v prejšnjih časih, ko so še čebelarili s kranjčiči in je še cvetela medarska trgovina in trgovina z živimi čebelami, zlasti pa, dokler so čebelarji še dobivali sladkor po nižanih cenah.

Da je tako, najlaže potrdi »Čebelarško društvo za Slovenijo v Ljubljani«. Dokler je bilo mogoče dobivati sladkor po posredovanju društva po nižani ceni, je število članov stalno naraščalo in doseglo število 4000. Ko ga pa ni bilo več po nižani ceni, se je začelo število članov krčiti in je polagoma padlo na polovico. Odpadli so vsi tisti,

ki so čebelarili samo zato, da so imeli pravico do sladkorja, in pa tisti, ki brez sladkorja sploh ne morejo čebelariti. Pri društvu so ostali le še tisti, ki so res pravi in vneti čebelarji po srcu in po duhu.

Čebelarji materialisti so sovražniki čebel in nimajo nikakega sočutja do njih in nič srca za nje, ker jih prevladuje pohlep po njih pridelku in po obilnih rojih. Čebelar materialist ne streže čebelam tako, kakor zahteva njih narava. Pusti jih večkrat stradati in jim ne privoščí zadostne zimske hrane in odeje. Moj sosed čebelar je minulo jesen vprašal svojega drugega soseda čebelarja, zakaj svojih panjev kranjčičev ne spravi bolj skupaj in jih ne odene? Odgovoril mu je: »Boljšje je, da so panji tudi čez zimo bolj narazen, da toliko ne pojedó.«

Kako so nekđaj čebelarji materialisti mučili to ubogo nežno živalco, nam je opisal »Slovenski Čebelar« v zadnji številki lanskega letnika v članku »Čebelarški sejmi«. Vredno je, da ta članek še enkrat s premislekom prečitamo, da spoznamo vso krutost nekdanjih čebelarjev materialistov.

Idealno čebelarstvo.

Idealen ali vzoren čebelar je tisti, ki ne goji čebel zaradi lakomnosti, pa tudi ne iz góle zabave in kratkočasja, ampak ker ima do čebelarstva posebno in prirojeno veselje. To se pravi, da mu je že od Boga dano neko notranje nagnjenje do tega posla.

Tako notranje nagnjenje čuti v sebi marsikdo, a mu niso dani naravni pogoji, da bi mogel uspešno čebelariti. Naravni pogoji pa so: primeren kraj, (primerno podnebje) in lega čebelnjaka ter zadostna paša v neposredni bližini, da se morejo čebele tudi ob slabih letinah same preživljati brez posebnih čebelarjevih stroškov. Kdor ima take naravne dobrine v svojem kraju in v bližini svojega doma, naj le

prične čebelariti, iz početka za poskušnjo le bolj na malo. Kdor pa prične čebelariti brez teh naravnih dobrin, ne ubere pravega pota, čeprav ima veselje in nagnjenje do čebelarstva.

O idealnem čebelarjenju bo v prihodnjih člankih še večkrat govora. Tu hočem le še na kratko omeniti nekatere lastnosti idealnega čebelarja.

Čebelar, posebno začetnik, mora biti potrpežljiv. Ne sme obupati, ako mu ne gre prva leta vse po sreči. Navzeti se mora potrpežljivosti od sosedu sadjarja. Ta vsadi na vrtu drevo, pa ne pričakuje od njega sadu že prvo leto, ampak mora čakati, da doraste. Isto velja tudi za idealnega čebelarja začetnika.

Pravi izkušeni idealni čebelar ljubi svoje čebele. Kadar mu v dobri letini nanese več medu, nego ga same zase potrebujejo, jim je za to hvaležen. Ako pa pride tako slaba letina, da se živalce še same ne morejo preživiti, jih zato nič manj ne ljubi, ampak seže, če je treba, tudi globoko v žep, da jih pošteno založi z živežem za zimo.

Idealni čebelar skrbi za čebele. Vsako jutro je prva njegova pot k čebelnjaku, da pogleda, je li vse v redu. On vedno ve za vsak posamezen panj, kako in kaj je z njim. Nikdar nobenega ne odpre, ne da bi vedel, kaj ima v njem opraviti.

Čebele so zaradi spretne oskrbe izkušenega idealnega čebelarja zelo na dobrem. On lepo ž njimi ravna, jim ne stori nobenega nasilja, ker pozna njih naravne potrebe. On jim je skrben gospodar, ki vse pravočasno stori, kar je za njih razvoj potrebno. Zato so mu pa tudi »hvaležne« in mu njegovo skrb in trud večkrat z obilnim donosom medu poplačajo.

Zabavno čebelarstvo.

So čebelarji, ki si omislijo čebele zgolj zaradi zabave, da se z njimi kratkočasijo. Taka zabava ni napačna. Je tudi za marsikoga pametna, telesno in duševno koristna. Vendar, kar se tiče čebelarstva v splošnem, ni tako

čebelarstvo vselej na pravem mestu ter je večkrat tudi drugim čebelarjem v občutno škodo.

Poznam uradnika, ki se za čebele silno zanima. Vselej, kadar pride do mene, me z zanimanjem izprašuje o tem in onem iz čebelarstva. Nekoč mi je rekel: »Komaj čakam, da pridem v pokoj. Takoj si bom napravil pri svoji hiši čebelnjak ter si kupil kar 5 do 6 panjev čebel. To bo zame najlepša zabava.« Ni pa pomislil, da tisti kraj, kjer je njegovo bivališče, ni prikladen za čebelarstvo. Stoji namreč na odprtem polju proti severu in je oddaljen od paše.

Na ta način se pojavljajo marsikje nepoklicani čebelarji, ki s drug drugemu v škodo. Posebno okoli mest in trgov se dandanes množe novi čebelnjaki, ki jih postavljajo ljudje zgolj zaradi zabave ali pa zaradi dobička. Da, še celo v mestu samem, med visokimi hišami, postavljajo čebelnjake brez preudarka, ali se bodo mogle čebele same preživljati ali ne.

Kdor postavi čebelnjak v tak kraj, kjer je že drugih čebelarjev preveč, ali pa ni zadosti paše v bližini, ta je za vedno navezan na milost in nemilost tujih oddaljenih pasišč, v katera mora leto za letom prevažati svoje čebele. Tuja pasišča pa niso v oblasti čebelarjev, ampak posestnikov, ki v takem kraju bivajo. Zato ne more čebelar na tujem pasišču vselej določati okoliša svojim čebelam, ker se čestokrat zgodi, da sprejmejo še drugi posestniki čebele na isto pasišče. Tako navozijo na eno pasišče ali v en kraj preveč čebel. Vsled tega pa nima zaželenega uspeha ne eden ne drugi.

Prevažanje čebel v tuja ali oddaljena pasišča pa ni nikakršna zabava za čebelarja, ker je združena z mnogimi težavami in s stroški ter z raznimi sitnostmi. Poleg tega mora čebelar prepustiti svoje čebele dalj časa tujim neveščim, večkrat tudi nezvestim rokam. Sicer so že od nekdaj vozili čebelarji čebele v pašo in jih bodo morali tudi v bo-

doče, ker pač drugače ne gre. Zakaj čebelarji niso in ne morejo biti tako razdeljeni, da bi imel vsak zadosti paše v svojem okolišu. Vendar bi za splošno čebelarstvo v Sloveniji v sedanjih razmerah veliko bolje bilo, da bi se v vrste čebelarjev ne vrivalo toliko nepoklicanih čebelarjev, predvsem takih, ki čebelarijo le zaradi zabave ali pa samo zaradi dobička.

Kdor ima čebelnjak v takem kraju, da mora svoje čebele leto za letom prevažati

na pašo drugim, tako čebelarstvo niti idealno niti zabavno. Dobičkanosno pa redkokdaj.

Nisem imel namena, da bi s temi vrsticami komu kratil veselje do čebelarstva, pač pa sem hotel dokazati, da so nepoklicani čebelarji, ki nimajo od narave pogojev, kakršno zahteva vzorno čebelarstvo, večkrat le v škodo vsemu čebelarstvu.

(Dalje.)

O umnosti, pomislekih in drugih nadlogah.

(Nekaj raztresenih misli.)

Ivan Kristan, svoboden občan in čebelar.



tajerc podira kranjčice, Kranjec proslavlja Žnidersiča. Čebelarstvo se razširja in napreduje. To je, zdi se mi, današnje stanje slovenskega čebelarstva. Ali je res vse to dobro? Ali ni ta napredek nevaren? Če si napravim kakršenkoli panj s satniki in vanj vsadim roj, ali je to že umno čebelarstvo? Ne trdim, da sem Bog ve koliko slovenskega čebelarstva pregledal; toda kar sem videl, tudi ni baš tako malo in je kolikor toliko izpodbudno. Nekdaj skrbno negovani čebelnjaki stoje zanemarjeni, osiroteli, polni mrčesa, nesnage in gnilobe. Žal, ne vem, kako je bilo prej v »starih časih«, in zato morda vidim vse prečrno, da namreč kljub temu, kar jaz vidim, čebelarstvo ipak na splošno napreduje. Morda? Uradnik, invalid, delavec posveča čebeli svoj prosti čas; o tem ne pravim nič. Pa tudi kmetu brni po ušesih brez konca, od vseh strani »napredni panj«. No, pa dajmo še mi! Tako rečeno in storjeno. Kako dalje, o tem nima pojma. Nihče se zanj ne briga, nihče mu ne svetuje in ta stvar naj — napreduje?

Tole je gotovo, da gniloba napreduje. Preživel sem na Ptujskem polju tudi to in strah me je te strašne bolezni! Imaš

krasne čebele, nihče nima ne lepših ne močnejših in vsak dan pričakuješ roja, ki ga ni in ni. Pogledaš in se zgroziš: tu ena, tam ena bolna zalega, oh, in pred tem že pol sata gnilobe. Zatečeš se k vsem knjigam, ki so ti dostopne, pelješ se k temu, pelješ se k onemu, vse povprašuješ — zaman! Knjiga pravi, da je smrt edini lek, prijateljska tolažba pa so le dobrohotne in še škodljive besede. Vse preizkušaš, saj se ti krči srce ob sami misli: to le krasno življenje naj v hipu vse uničim? Ne moreš, lečiš dalje in razkužuješ dotlej, da z uspehom še druge okužiš. Ne, o gnilobi bi moralo časopisje ne le pisati, ampak kričati tja do zadnje vasi! Tako strašna, ker neozdravljiva, je ta bolezen vsaj za tega, ki s srcem in za srce čebelarji...

To je zlol! V narod prihaja »umetnost«, potrebnega znanja pa ni od nikoder; in ti ne maloštevilni gospodarji, ki jim »roji« po glavi preveč drugih skrbi in katerih vsa umetnost in znanje je v tem, da si enkrat za vselej nabavijo panj s premičnim satjem, ali se vam ne zdi, da utegnejo ti narodnemu »gospodarstvu« več škodovati, nego zmorejo oni, ki znajo koristiti? Moj znanec je dolga leta s kranjčiči srečno čebelaril in medaril. Zdaj si je omislil 6 eksportnih in 4 žnidersiče,

seve, največje z 10 okviri. V žnideršiče je vrغل na osnove 2 roja, 2 panja sta še prazna in eksportni še čakajo neznane svoje usode. Povrhu mož nima niti satnic niti kozice! In to je vrl, res izobražen naš gospodar, ki je zbolel za modernim »umetništvom«. Torej: najprej znanje, potem panje; pri nas pa gre vse obratno.

Pretiranost škoduje. Zdi se mi, da je propaganda za umetne panje sploh, za A. Ž. še posebej, preveč enostranska, preglasna in brezobzirna, recimo premalo objektivna. Ljudje zdrevijo za glasom in se krvavo izpodbijejo, čim naletijo na stvar, ki o njej nimajo pojma. Jaz imam resno voljo in željo, lotiti se čebelarjenja v A. Ž. panju, pa se ga bolj bojim, čim dalje ga premišlujem in — vsepovsod, kjer le mogoče — opazujem. Saj ne tajim in ne podcenjujem njegovih vrlin prav nič; pa —? Ta zlohodni »pa« vedno nekaj ugovarja in nihče mu jasno ne odgovarja. Izdatki so veliki, to je gotovo; ali se v malem obratu povrnejo? Ali ne gredo panjeve vrline v prid le vele-

čebelarstvu s prevažanjem itd.? To je le približno eden izmed pomislekov; na druge ne dobiš enotnega odgovora ali si jih niti izustiti ne upaš. Povedal sem o priliki strokovnjakom tisto mnenje g. Levstika »ob dobri paši bogata žetev, ob slabi paši dvojno vračanje«, če ne prevažáš namreč. Molč mi je bil v odgovor vse do danes, pikro zasmehovanje dunajčana samo mi ne zadostuje, me ne prepriča.

Napisal sem to le brez sistema. Mnogo drugega, mnogo bolj važnega me še tare. Morda bi sploh bilo dobro, da človek piše takrat, ko se še uči, dvomi, premišljuje, ker učitelj prerad govori o tem, kar njega zanima in prelahko izpregleda ono, kar bi učenec najraje vprašal in zvedel. To sem doživel često; najposled ob neki knjigi, ki stane 40 Din. Malenkost za dragoceno domačo knjigo. Ni mi žal, saj je izvrstna, kakor vsi pravijo, ki vedo, kaj pravijo. Zato me veseli, da jo imam, le moja radovednost je ostala neutešena.

Pozdravljam Vas z odkritim spoštovanjem!



Iv. Jurančič.

Doslej nam pomlad ni naklonila mnogo toplih dni, vreme je bilo večinoma zmerno hladno. Prva paša: leska, zvončki in še nekatero drugo cvetje, vse je ostalo neizrabljeno. Vsekakor pa je bilo to enakomerno hladno vreme čebelar v korist. Zalega se ni prezgodaj čez mero množila in čebelar so bili prihranjeni mnogi nepotrebni izleti, na katerih se baš v prvi pomladi poizgubi premnogo živali. Ko pa je vreme že kolikor toliko stalno, izletavajo na pašo redno po več dni; pride tudi

čas, da panje lahko brez škode in nevarnosti odpremo ter njih žival pregledamo. Čez zimo se v panju lahko zgodi marsikaj, kar ni vidno čebelarjevim očem. Zato moramo v tem času, kadar je toplo vreme, panje temeljito pregledati. S tem opravimo tako zvano spomladansko revizijo. S tem pa ni rečeno, da se morajo vse družine razkopati do zadnjega sata. Izkušen čebelar sodi že po vedenju čebel zunaj panja, ali je v njem vse v redu ali ne. Zato pregleda navadno le sumljive

družine in take, ki zaostajajo za drugimi.

Na kaj pa moramo paziti, oziroma zakaj moramo spomladi pregledati panje?

1. **Živež.** Že v zadnjem spisu sem poudarjal, da moramo vedno in vselej paziti na zalogo živeža. Naj se nikomur ne zdi odveč, če to ponavljam. Saj nas uči stara izkušnja, da od gladu umrje več družin s p o m l a d i nego pozimi. To je lahko umevno, ker v zimi čebele ves mesec porabijo manj nego spomladi v enem tednu ali celo v nekaj dneh.

2. **Zalega.** Ako je v panju vse v redu, je zalega lepo strnjena. Če vidimo to, se nam za matico ni treba dalje brigati. Če je pa zalega raztresena, nepravilna ali celo pomešana s trotovske, je znamenje, da je matica stara, onemogla ali sicer slabotna in jo moramo nadomestiti z zdravo, rodovitno.

3. **Satje.** V čebelnem gnezdu, to je v plodišču mora biti satje lepo, ravno, ne prestaro. Trotovine zadostuje za 1 dm² na panj; kolikor je več, jo izrežimo, dokler je še nezaležena, ter nadomestimo s čebelno. Tudi morebitne druge nerednosti, n. pr. podrte ali od miši razgrizene sate itd. moramo popraviti in nadomestiti, kolikor je to mogoče brez škode za zalego. Nerednost, ki bi je ne mogli takoj popraviti, si zabeležimo, da jo popravimo ob prvi ugodni priliki, vsekakor pa vsaj med letom.

4. **Najvažnejše pravilo pri reviziji bodi:** Posegajmo v čebelno gnezdo samo toliko, kolikor je neogibno potrebno! Delo izvršimo po možnosti hitro, da se panj preveč ne razhladi.

Glavna umetnost uspešnega čebelarjenja je, da vzgojimo močne panje ob pravem času, t. j. do glavne paše. Pašne razmere so v raznih krajih različne. Ponekod je najboljša paša spomladi, drugod v poletju, ponekod jeseni. S tem mora čebelar računati in ne bo mu težko doseči, da bo imel čebele ob pravem času močne, če vpoštevata, da čebela potrebuje za razvoj od jajčeca do popolne živali tri tedne, prav

toliko časa pa da postane godna za bero. Potemtakem morajo biti čebele šest tednov pred glavno pašo dobro preskrbljene z vsem, kar potrebujejo zase in za prehrano zalege. Glede rojenja velja isto. Kdor pričakuje rojev, se jih sme nadejati šest tednov po prvi izdatni pomladanski paši, ki je v večini krajev na črešnji. Kadar imajo čebele vsega v izobilju, matico dobro hranijo in ona vsled tega obilno zalega.

Narava sama čebele najbolje prehranjuje. Tega ne moremo popolnoma nadomestiti umetno tudi z dragimi sredstvi ne. Toda ako narava začasno odreče, mora čebelar priskočiti čebelam na pomoč s tako imenovanim spekulativnim pitanjem. Ker je pa ta posel precej kočljiv in uspešen le v nekaterih krajih, se začetnik z njim ne more ukvarjati. Zato naj samo skrbi, da njegove čebele ne bodo nikdar trpele pomanjkanja.

Kadar se čebele tako namnožijo, da gnezdo na gosto zasedajo ter zjutraj in zvečer pri žrelu prisedajo, jim moramo gnezdo razširiti s tem, da jim dodamo nekaj satov. Najprej dodajemo dodelane sate, pozneje pa, ko se pojavi v panjih nagon za stavljenje satja — pa satnice. Nove sate, oziroma satnice denemo v panj tik ob zalegi, ne pa v sredino gnezda. Plodišča ne smemo s praznimi sati deliti. Čebele si ga same najbolje uredijo, zato naj čebelar ne popravlja ali izboljšuje njih dela, ker vsa človeška umetnost ne doseže tega.

Panjevo dno moramo spomladi večkrat osnažiti, da odstranimo čebelne vešče, ki jih je v drobirju na dnu obilno. S tem najbolj zatiramo to golazen, ker jim uprav prvi zarod uničimo. Satovje v shrambi moramo od začetka aprila do konca septembra vsak mesec enkrat zažveplati.

»Dunaj je videl na svoje oči bogato korist, ki so jo imele moje čebele od prepeljanja v drugo bogato pašo.«

Anton Janša, 1775.

Mesečni pregled za februar 1926.

K r a j (z morskó višino)	Označba opazo- vanega panja	P a n j e n a t e ž i							Toplina zraka			Dni je bilo									
		pridobil v			zgubil v				naj- višja	srednja me- sečna	izletnih	deževnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih				
		mesečni tretjini			dkg													C°			
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridobil											po- rabil	dne	
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	—	—	—	40	50	50	—	140	—	—	+17	—5	+63	16	8	1	16	8	4	4
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	—	—	—	50	30	70	—	150	—	—	+11	—4	+55	11	9	1	17	3	8	11
Moste pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+15	—2	+65	12	9	1	15	8	5	8
Št. Vid nad Ljubljano (314 m)	A.-Ž.	—	—	—	60	25	55	—	140	—	—	+13	—5	+36	12	13	1	17	18	3	2
Tacen pod Šmarno goro (314 m)	A.-Ž.	—	—	—	50	80	60	—	190	—	—	+17	—5	+44	13	12	1	9	4	2	11
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	—	—	—	30	35	30	—	95	—	—	+13	—2	+63	9	10	—	17	9	2	11
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+12	—2	—	12	9	1	13	11	4	6
Gor. Logatec (476 m)	Amerikanec	—	—	—	20	30	30	—	80	—	—	+11	—4	+47	10	7	1	9	10	9	13
Cerknica (575 m)	A.-Ž.	—	—	—	20	40	25	—	85	—	—	+11	—4	—	11	5	2	13	13	2	14
Sv. Gregor pri Ortneku (736 m)	A.-Ž.	—	—	—	30	30	50	—	110	—	—	+12	—4	+51	17	12	—	10	13	5	15
Struge pri Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	—	—	—	75	40	85	—	200	—	—	+11	—7	+44	14	7	1	23	2	3	23
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	—	—	—	40	40	60	—	140	—	—	+18	—5	+69	17	5	—	14	9	5	3
Rožni dol pri Semiču (376 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	30	35	—	65	—	—	+14	—3	+65	17	8	—	10	17	1	7
Hrastnik (250 m)	Gerstung	—	—	—	25	29	34	—	88	—	—	+18	—1	+67	20	7	—	11	12	5	14
Sp. Ložnica pri Žalcu (252 m)	A.-Ž.	—	—	—	30	25	35	—	90	—	—	+12	—5	+46	15	6	—	12	15	1	15
Orehova vas p. Marib. (270 m)	Gerstung	—	—	—	30	35	40	—	105	—	—	+16	—4	—	13	7	—	19	6	3	8
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	Dunajski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+11	—6	+4	10	6	4	10	14	4	20
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	—	—	—	35	40	40	—	115	—	—	+14	—4	+56	8	8	—	19	5	4	14
Cezanjovci (182 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+14	—1	+76	14	15	—	13	12	3	17
Guštanj (398 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+13	—5	+66	11	4	—	16	8	4	15
Sv. Lovrenc na Pohorju (442 m)	Sträuli	—	—	—	50	50	40	—	140	—	—	+15	—0	+74	6	5	1	14	11	3	3

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič — Ljubljana.

V drugi polovici letošnjega februarja meseca so čebele skoraj vedno izletavale. Nosile so obnožino iz mnogih pomladanskih cvetlic, ki so se razcvetele v tem času. Množina zalege je naglo naraščala. Vzrok tem zgodnjim pojavom je bila visoka toplota zraka. V Ljubljani, večinoma tudi drugod, je čez noč padla le dvakrat pod ničlo. Solnčnih dni je bilo žal prav malo. Dve postaji sta izkazali v vsem mesecu le po en tak dan.

Prepeljevanje v pašo se je že pričelo. G. poročevalec iz Tacna je prestavil vse svoje čebele v pomladansko resje.

Odmiranj čebel zaradi lakote se je nadaljevalo. Čebelarji še vedno ne vedo, koliko hrane potrebujejo čebele v zimskem času kljub temu, da že toliko let redno objavljamo tozadevne podatke. Da bo stvar še bolj jasna, izračunal sem po naših izkazih povprečno porabo medu v le-

tošnji zimi, to je od druge tretjine septembra meseca 1925. l. do konca februarja meseca 1926. l.

Čebele so povprečno porabile:

v septembru 1925	2-764 kg
„ oktobru „	1-017 „
„ novembru „	0-680 „
„ decembru „	0-879 „
„ januarju 1926	0-775 „
„ februarju „	1-205 „

v tej dobi skupaj **7-320 kg**

Pomniti pa je še, da nekateri panji potrebujejo več nego kaže povprečna množina porabljenega zaloge in da pri nas ni ne marca ne aprila meseca tolike paše, da bi se čebele od nje preživljale ter da čebele zahtevajo v teh mesecih zaradi množitve zalege več hrane nego v kateremkoli prejšnjem mesecu.

Mesečni pregled za mesec februar zadnjih štirih let.

	Povprečna		Izletnih	Solnčnih	Sneženih	Deževnih
	poraba	toplina				
V februarju 1923	88.2 dkg	+ 1.5° C	6.7	7.0	7.1	2.7
V februarju 1924	113.5 dkg	— 1.1° C	3.3	7.0	8.9	0.7
V februarju 1925	105.0 dkg	+ 4.3° C	11.4	7.3	4.0	3.5
V februarju 1926	120.5 dkg	+ 5.7° C	12.4	3.8	0.7	8.2

Društvene vesti.

PREDAVANJA IN TEČAJI V APRILU.

5. aprila v Selcih nad Škofjo Loko ob 12 pri g. Janezu Vrhuncu.

11. aprila v Kočevju v osnovni šoli ob 10 dopoldne.

18. aprila v Gorenjivasi nad Škofjo Loko ob 2 popoldne pri Anšku.

25. aprila v Domžalah. Celodnevni tečaj pri čebelnjaku g. Koširja; začetek ob 9 dopoldne.

18. aprila v Rogatcu tečaj o kužnih čebelnih boleznih. Začetek ob 10 dopoldne v ljudski šoli.

2. maja v Mariboru celodnevni tečaj o kužnih boleznih za delegate »Zveze čebelarских podružnic v Mariborski oblasti«, ob 9 dopoldne na III. deški osnovni šoli na Ruški cesti, ter pri enem okuženem čebelnjaku.

Čebelarji, udeležite se predavanj in tečajev v obilnem številu.

Seja ljubljanske podružnice bo dne 7. aprila 1926 ob 8 zvečer v gostilni pri Perlesu, Prešernova ulica hšt. 7. Po končanem sporedu bo predavanje o prestavljanju v A. Ž. panju. Vse čebelarje vljudo vabimo na ta sestanek. Odbor.

Podružnica čebelarstva društva na Jesenicah, Gorenjsko, priredi sestanek vseh čebelarjev in prijateljev čebel dne 18. oziroma 25. aprila t. l. pri čebelnjaku g. I. Šetinca, Javornik, ob 9. uri zjutraj.

Podružnica za Maribor in okolico je imela svoj redni občni zbor dne 6. januarja t. l. v Mariboru.

Predsednik je pozdravil navzočne, posebno sedem gostov iz okolice, obžaloval pa je, da je kljub vabilom v »Čebelarju« in v treh tukajšnjih listih bila udeležba jako pičla. Taka brezbriznost je nedopustna, to tem bolj, ker je bilo na sporedu predavanje o kužnih boleznih čebel, od katerih je najhujša — gniloba — v tukajšnji okolici zelo razširjena in utesne v kratkem uničiti tukajšnje čebelarstvo, če ne storimo posebno energičnih ukrepov za zatiranje.

Navzočni so poslušali izborni, izredno poljudno predavanje g. Okorna z največjim zanimanjem ter so se na koncu udeleževali prav živahnega razgovora.

Občni zbor je rešil običajni spored s potrebnimi poročili in z volitvijo dosedanjega odbora ter sklenil, da bo tudi letos prirejal sestanke pri čebelnjakih v okolici. Na ta način se lahko podado potrebni praktični migljaji starim ter tudi

mladim čebelarjem. Kraj in čas prvega pomladanskega sestanka bo pravočasno objavljen. Želimo pa, da bi posnemali vsi čebelarji svoje ljubljenske v marljivosti.

Tajnik.

Podružnica na Viču. Na občnem zboru, ki je bil dne 3. januarja t. l., je bil izvoljen naslednji odbor: p. Teodor Tavčar za predsednika, Albin Bergant za podpredsednika, Janko Babnik za tajnika in blagajnika, za odbornike pa Jožef Mrak, Alojzij Pogačar, Alojzij Bacič. Za delegata sta bila izbrana Albin Bergant in Alojzij Pogačar.

Tajnik.

Redni občni zbor podružnice v Trbovljah se je vršil dne 27. decembra 1925. l. po običajnem redu. Podružnica je napredovala. Prebitek v blagajni znaša 203 Din 93 p. Izvoljen je bil stari odbor. Za delegata se je določil Ahac, za namestnika pa Hanek.

Tajnik.

Podružnica v Dobropoljah je imela svoj redni letni občni zbor dne 3. januarja 1926 na Vidmu. Izvoljen je bil stari odbor, in sicer: Janez Erčul v Podgori za predsednika, Jožef Miklič za tajnika in blagajnika, Janez Strnad za odbornika. Za delegata za društveni občni zbor je bil izvoljen Jožef Kajfež.

Tajnik.

Drobiž.

Urednik.

Tako je prav! Lanski »Slov. Čebelar« je priporočal sajenje akacije. Nekatere podružnice so na podlagi tega naročile večjo množino akacij, ker se zavedajo, da je treba dejanj, ne pa samih besed, od katerih ne bodo čebele site. Podružnice pa opozarjamo, naj naroče sadike že jeseni, kajti spomladi se jim utesne pripetiti, da bodo z naročilom prepozne, ker bodo sadike pobrali že drugi. Akacijevih sadik nimajo državne drevesnice Bog ve koliko odveč. Uvažujte to!

Z rokavicami ali brez njih? Nekateri čebelarji gledajo čez ramo tiste čebelarje, ki rabijo pri čebelarskih opravilih rokavice in krinke. So mnenja, da mora imeti čebelar toliko poguma, da se loti čebel brez tega »orožja«. Ne trdimo, da ni čebel mogoče oskrbovati brez rokavic in krinke, saj je naša čebela krotka kakor jagnje. Večina naših čebelarjev ne pozna rokavic in krinke in tudi urednik se ne more privaditi tem predmetom. Toda so časi in prilike, ko si jih čebelar želi, n. pr. kadar mu je ogrebsti razdražen roj ali pa kadar pobira po cesti panje, ki so padli z voza. Takrat so naše »miljenke« le preprijazne in ni prav prijetno, če dobiš nekoliko tucatov pikov. Seveda jih preneseš, včasih s kislim in zateklim obrazom in z nabrekli rokami. So pa čebelarji, ki tega ne prenesejo, ker jim pik v resnici škoduje. Takim čebelarjem svetujemo, naj ob kritičnih trenutkih brez sramežljivosti sežejo po rokavicah in krinki. Store dobroto sebi in čebelam, kajti vsaka čebela, ki piči, je zapisana smrti.

Krinka in rokavice so pa potrebne, kadar ob hudi vročini jemljemo med, zlasti kadar je delo dolgotrajno. Če stojimo ves dan od petih zjutraj do pozne noči za čebelami in ometamo žival z medenih satov, smo že popoldne od neprestanega težavnega in razburilivega dela tudi duševno tako izmučeni, da nas vsak pik mnogo bolj peče nego običajno in nas le še bolj razburi. Zakaj bi se ob takih prilikah branili rokavic in krinke? Ali nam ni v korist, da ohranimo sleherni čebelo pri življenju, ki bi sicer morala zaradi pika umreti? Ali ni v dobro čebelarju, da je ves dan zmožen za delo in kolikor toliko dobro razporejen in da ni več dni po točenju tak, kakor bi imel vse kosti potrte?

Spominjam se, kako sva l. 1921. z gospodom prijateljem Trinkom pod Krimom en panj krotila. Bil je natrpan z medom, ki sva ga mu morala pobrati, ker je bila paša še imenitna. Čebele so bile »nastrpensko« hude, kakor pravi oče Pavlin. Enkrat jim je vzel g. Trink en sat, potem je prišla name vrsta in tako sva se vrstila, plesala okoli panja, mečkala čebele, ki so naju klale, in zdihovala. Izgubila sva s tem panjem več časa nego s petimi drugimi. Ali bi bila najina čebelarska čast kaj trpela, ko bi bila ravnala po pameti in zgrabila za rokavice in krinke? Da, bilo bi bolje za čebele in za naju.

To nas uči: pri navadnih čebelarskih opravilih se navadimo delati brez rokavic in krinke. Rabijo naj jih le tisti čebelarji, ki se morajo zaradi srčne napake ali zaradi živcev

varovati pika. Kadar pa moramo pri čebelah delati ves dan, in opazujemo, da so slabe volje, ne mučimo njih ne sebe ter sezimo po rokavicah in krinkih.

Da rojenje preprečimo, je včasih zelo težko, zlasti takrat, kadar se je panj že pripravil za to. Izrezavanje matičnikov je sredstvo dvomljive vrednosti, uničenje stare matice in čakanje na mladice ter odstranitev nepotrebnih matičnikov pa dolga pot, ki je ne hodi rad čebelar z večjim številom panjev. So leta, ko vsa sredstva za preprečenje rojenja kratkoma odpovedo.

Čebelar ne sme čakati, da se čebele že začno pripravljati na roj in da šele potem ukrene, kar se mu zdi umestno. Takoj ko opazi, da je panj natrpan s čebelami in da je zaležen tudi že zadnji košček satja, naj mu vzame štiri sate racionalne mere, manjših pa še več in jih pridene s čebelami vred kakemu slabejšemu panju. Pazi naj pa, da bo jemal le pokrito zalego in od kraja, ne tu pa tam kak sat. To »puščanje« se kako leto izvrstno obnese. Brezpogojno zanesljivega sredstva, da preprečimo rojenje, pa ni in ga ne bo, dokler bodo čebele živele po svojih zakonih, kajti rojenje je klic novega življenja, do katerega ima čebela vsaj toliko pravice in potrebe kakor sleherni živalca in rastlina.

Gorkote potrebujejo čebele zlasti spomladi. Sedaj imajo v panjih že mnogo zalege — nežnih otročičev, ki jih morajo greti, da ne poginejo. Zato so toplote mnogo bolj potrebne nego po zimi. Skrbimo, da bodo panji zlasti v marcu in v aprilu mesecu dobro zapaženi, odeti, s slamnicami zadelani, kakršne panje ima pač kdo. Nič se bridkeje ne maščuje nego hlad v panjih v aprilu mesecu!

Čitali smo, da bo čebelarski zakon v kratkem predložen skupščini, čitali smo, da so jugoslovenska čebelarska društva prejela 1.000.000 Din podpore za pospeševanje čebelarstva, čitali smo, da bo še letos ustanovljena velika državna čebelarska šola, čitali smo, da se je nekaterim našim čebelarjem posrečilo pridelati v »Jugoslov. ulištu A« po 300 kg na panj, čitali smo, da je bezeg »medonosno bilje«, čitali smo, da se kapital, ki ga vtaknemo v čebele, obrestuje po 35 % (tepci ljudje, ki ga nosijo v banke in hranilnice!), čitali smo, da čebelarji v marcu letošnjega leta niso »iznašli« nobenega novega panja, čitali smo, da se je število članov naših podružnic letos podvojilo, čitali smo, da je ko-

roško slovensko čebelarsko društvo v Celovcu začelo živahno delovati, ko smo pa vse to pravili našim prijateljem, so vsi začeli na nas kričati: »Prvi april!« Ali ni to grdo?

Listnica tajništva.

Vse podružnice prosimo, naj nam v bodoče, ko prosijo za predavanje, redno sporoče tudi lokal, kjer se ima predavanje vršiti in kdaj se ima pričeti. Dosedaj so vse take prošnje kljub okrožnicam ostale brezuspešne. Ta malomarnost podružnic pa napravlja društvu zaradi korespondence precej stroškov. Zato prosimo, naj v bodoče podružnice to upoštevajo.

Listnica upravnništva.

Vse čebelarje, ki niso v redu prejeli vseh letošnjih števil »Čebelarja«, prosimo, naj nedošle številke takoj reklamirajo. Domnevamo, da se je pri zadnji pošiljki izgubilo na pošti veliko izvodov druge številke, dasi smo vsem članom poslali vse letošnje številke, in sicer novim 1., 2. in 3., starim pa 2. in 3. Uprava in ekspedicija sta list točno odposlali vsem članom, ki so plačali članarino za tekoče leto. Krivda je edino le na pošti. Ko prejmemo vse reklamacije, se pritožimo do poštnega ravnateljstva in ga prosimo, naj pri dostavljanju našega lista napravi red. V vlogi bomo navedli vse nerednosti, zato z reklamacijami, ki so brezplačne, ne odlašajte!

Nekaterim podružnicam in članom pa tole v vednost: Dogodilo se je, da so člani ponekod plačali članarino že v januarju, a jo je uprava prejela šele v marcu. Zaradi nerednosti podružničnih blagajnikov je upravnništvo prejelo več reklamacij. Istotako se dogaja, da nam podružnice pošljejo imenike šele 2. ali 3. v mesecu, 5. pa ima uprava že reklamacije v rokah. Prizadeti člani naj upoštevajo, da list razpošiljamo redno zadnjega v mesecu, skupno z novo izišlo številko. V februarju in marcu smo list izjemoma poslali še 15. vsakega meseca, to pa le zaradi tega, ker se je priglasilo vsakokrat nad 100 novih članov. Ekspedicija je namreč sedaj, ko poštnina ni pavšalirana, zelo otežkočena in zato list razpošiljamo vedno skupno z novo izišlo številko vsem novim naročnikom. Na to dejstvo naj podružnice nove člane pri vplačilu opozore.

Za nove člane imamo še dovolj letošnjih števil na razpolago, zato pridno agitirajte, da se bo število članov vsepovsod pomnožilo.

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo
v Ljubljani, Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo (poleg stolne cerkve).

P r e d m e t	Cena	
	Din	p
A.-Ž. panj na 9 satnikov najnovejšega sestava, kompleten z vsemi pritliklinami (s pripravo za prevažanje)	325	—
Isti na 10 satnikov, najnovejši in najpreciznejši izdelek	350	—
Baloni za 1 liter Din 8.—, z odprtim podstavkom vred	16	—
Baloni z zaprtim podstavkom za pitanje iz medišča	18	—
Čistilnik za med z dvojnimi sitom, iz zelo močne pločevine, emailiran	130	—
(Kupljen obenem s točilom samo 100 Din.)		
Deska za pritrdjevanje satnic	6	—
Doza za 25 kg medu, iz fine pločevine	40	—
Doza, leseni obod, za pošiljanje po železnici	12	—
Garnitura za vdélavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	30	—
Kapa, čebelarska, za odpiranje (s tkanino)	45	—
Kolesce za vtiranje žice	20	—
Kozica, zaklopna, za odlaganje satnikov s čebelami	28	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od 2 do 13 Din	—	—
Ista z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	3	—
Mreža, žična, za okna (pocinkana), kvadratni meter	46	—
Nastavek s taco za odkrivanje satja ob točenju medu	100	—
Nož za izpodrezavanje satja	10	—
Nož za odkrivanje satja	10	—
Odvijač za vijake	3	—
Okvirčki za A.-Ž. panje (nezbiti), za komad	1	75
Pitalnik za A.-Ž. panj iz bele pločevine	18	—
Posode za med, pločevinaste, à 4 kg	16	—
Iste za 55 kg	200	—
Posoda, glej doza za 25 kg	40	—
Iste (leseni sodi) za 50 kg	50	—
Posoda za čiščenje medu, z dvojnimi sitom	130	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z medeno vodo	8	50
Razstojšča, pločevinasta, namesto kvačič za 9 ali 10 satnikov	2	—
Rešetka, matična, močna (domačega fabrikata) za 1 panj	15	—
Rešetka, matična, šibkejša, nebrušena, za m ²	94	—
Sipalnik, lesen, za A.-Ž. panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Sito za čiščenje medu (pločevinasto)	20	—
Stiskalnice za umetno satje	1000	—
Strgulja za snaženje A.-Ž. panjev	10	—
Šablona, jeklena, in zabijač (priprava za pritrdjevanje kvačič)	20	—
Ščetica za ometanje čebel	8	—
Šilo za vrtanje luknjic	3	—
Točilo za med, najnovejšega sestava, pločevinasto, za 3 satnike 27×41 cm in email.	1120	—
Točilo za med z bronastim okriljem in emailirano	1220	—
Točilo s čistilnikom, samo 100 Din več.	—	—
Topilnik s svetiljko in žličko za lepljenje satnic	50	—
Topilniki za voščine	80	—
Vilice za odkrivanje satja	—	—
Zapahi za žrela:	—	—
a) kovinski, enostranski	2	—
b) leseni (Trinkov sestav) s peresom	1	50
Žica, v klobčiču, dkg	—	50
Kovinski deli za A.-Ž. panj:	—	—
a) 6 finih palic, 40 cm, à Din 1·25	7	50
b) 2 nosilca za matično rešetko à Din 1·50	3	—
c) 2 tečaja za vratca à Din 1·75	3	50
d) 4 tečaji za brade à Din —50	2	—
e) 2 mreži za okenca à Din 4·50	9	—
f) 4 zapahi za okenca à Din —75	3	—
g) 2 zaporici za zaklopnico à Din —25	—	50
h) ¼ kg kvačic	5	—
i) 1 kljukica za vratca	—	50
j) rešetka za 1 panj, zelo močna, brušena	15	—

GOSPODARSKE KNJIGE

Janša, Nauk o čebelarstvu

Tretja izdaja. Priredil Francišek Rojina. Z dodatkom Albertijev-Znidersiščev (A.-Z.) panj. M. Humek. Din 24.—

Humek, Praktični sadjar.

Zbirka najvažnejših sadjarskih naukov, pojasnjena s 24 barvnimi prilogami in 92 slikami v tekstu. Vezana Din 120.—

Slovenska kuharica.

Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Velika izdaja s slikami v besedilu in 33 barvnimi tabelami v naravnih barvah. Sedma izdaja. Vezana Din 220.—

Sadje v gospodinjstvu.

Kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konzerviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta prir. M. Humek. Pojasnjeno s 13 barv. prilog. in 42 slik. 30 Din.

Gospodinjstvo.

Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Priredila S. M. Lidvina Purgaj. S 156 slikami. Zdravstveni del spisal dr. Franc Dolšak. Din 40.—

Nasveti za hišo in dom.

Za vsako gospodarstvo in gospodinjstvo velevažna in koristna knjiga. Priredil I. Majdič. Din 32.—, vezana Din 48.—

Sadno vino ali sadjevec.

Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Z 42 pod. Sestavil M. Humek. 20 D.

Breskev in marelica.

Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbuje. Z 22 slikami in 2 barvnimi tabelami. Sestavil M. Humek. Din 12.—

Naše gobe.

Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvnimi tabelami. Sestavil Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole. Vezano Din 100.—

Kubična računica

v novi meri s pridejano naštevanko do 100. Pregledna in praktična strokovna knjiga za posestnike in lesne trgovce. Sestavil Janko Dolžan. Vez. Din 30.—

Računar

v kronski in dinarski veljavi. (Hitri računar.) Vezan Din 30.—

Zemljepisni atlas

kraljevine SHS. Izdalo društvo slovenskih profesorjev. Sedem podrobnih zemljevidov. Izvršil ing. Viktor Novak. Din 48.—

Slovenci.

Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Napisal Fran Erjavec. Vezan Din 60.—

Gospodarska geografija.

(Zgodovinski razvoj trgovine in prometa. Naravni pogoji in človek. Produkcija. Trgovina. Promet in njegova sredstva.) Sestavil dr. Vinko Šarabon. Vezana Din 48.—

Parni kotel.

Navodila kurjačem, posestnikom parnih kotlov itd. Spisal ing. Gvidon Gulič. Din 30.—

Ojačen beton.

Učna knjiga za stavbne šole in stavbne obrtnike. I. del. Izračunavanje konstrukcij za visoke stavbe iz ojačenega in neojačenega betona. Spisal ing. Jaroslav Foerster. Din 30.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani